

A. Brunovský, *Biblická krajina*, lept, 1963.

rovnako opticky zreteľná, rovnako konkrétne prepracovaná ako naša javová skutočnosť. Vytvára ilúziu konkrétnej prítomnosti akejsi fantastickej reality, čo dosahuje okrem iného hlavne detailným a takmer naturalisticky precíznym zobrazovaním detailov nášho javového sveta. Tieto predmety javového sveta sú však zapojené do nejavových, opticky a racionálne alogických vzťahov a celkov. Tým vzniká napätie medzi javovo-logickými, konkrétnymi detailmi a nejavovými celkami a súvislosťami, čo vyvoláva v dôsledku porovnania s opticky známou skutočnosťou dojem tajomnej existencie druhého, nejavového, ale rovnako konkrétneho sveta. Podstatné je, že táto „nová“ realita je vlastne v neustálom spojení s javovou realitou, že je na ňu bytostne viazaná porovnaním. Vynára sa preto otázka, čo je vlastne touto fantastickou realitou, o čo autorovi ide? Je to iba alogický vzťah medzi javovo-logickými predmetmi, alebo je to niečo, čo sa týmto alogickým vzťahom

prejavuje? Táto otázka ďaleko presahuje rámec Brunovského tvorby, týka sa vlastne aj otázky na charakter nadreality v surrealistickom maliarstve. Ako sa pokúsime ukázať neskôr, v Brunovského tvorbe nachádzame obe tieto polohy — polohu vytvárania úplne „novej“ reality, aj „sfantazijnenie“ starej a známej reality, a to v štruktúre každého diela. Dodajme, že sa pritom domnievame, že i chápanie tejto „novej reality“ ako vzťahov (teda druhý uvedený prípad — „sfantazijnenie“) predpokladá tušenie čohosi za nimi, čohosi „substancionálneho“. Toto sa však samo neukáže, ale práve na tomto napätí, smerovaní k tomu, čo ostáva „za“, je postavené surrealistické tajomstvo a tým i podstata nadreality. A v tom sa Brunovský zhoduje so surrealizmom, že totiž stavia na názore, že nám známa realita má svoje skryté hybné sily, svoje tajomstvo. Týmto tajomstvom je prameň života. „Nová“ — fantastická realita, ktorá sa snaží byť uznaná